EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

9. oktoober 2008 *

Kohtuasjas C-404/07,

mille ese on EL artikli 35 alusel Fővárosi Bírósági (Ungari) 6. juuli 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. augustil 2007, kriminaalmenetluses, mille on algatanud

György Katz

versus

István Roland Sós,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud J. N. Cunha Rodrigues (ettekandja), J. Klučka, P. Lindh ja A. Arabadjiev,

* Kohtumenetluse keel: ungari.

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 19. juuni 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Gy. Katz, esindaja: advokaat L. Kiss,

– I. R. Sós, esindaja: advokaat L. Helmeczy,

– Ungari valitsus, esindajad: J. Fazekas, R. Somssich ja K. Szíjjártó,

– Austria valitsus, esindaja: E. Riedl,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Troosters ja B. Simon,

olles 10. juuli 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsuse 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses (EÜT L 82, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 72; edaspidi „raamotsus") artiklite 2 ja 3 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kriminaalmenetluses, mille Gy. Katz algatas ase-erasüüdistajana kelmusesüüdistuses I. R. Sósi suhtes.

Õiguslik raamistik

Euroopa Liidu õigus

3 Vastavalt raamotsuse põhjendusele 4:

„Liikmesriigid peaksid ühtlustama oma õigusnorme ulatuses, mis võimaldab saavutada eesmärgi pakkuda kuriteoohvritele kõrgetasemelist kaitset, olenemata sellest, millises liikmesriigis nad asuvad."

4 Raamotsuse artikli 1 kohaselt kasutatakse selles järgmisi mõisteid:

„a) „ohver" on füüsiline isik, kes on kannatanud kahju, kaasa arvatud kehalised vigastused, vaimsed või hingelised kannatused või majanduslik kahju [füüsilise või vaimse tervise kahjustused või vaimne või aineline kahju], mille on otseselt põhjustanud tegevus või tegevusetus, mis on vastuolus liikmesriigi kriminaalõigusega [mille eest liikmesriigi kriminaalõigus näeb ette karistuse];

[…]" [täpsustatud tõlge]

5 Raamotsuse artikkel 2 sätestab:

„1. Liikmesriigid tagavad, et ohvritel on nende kriminaalõigussüsteemis tegelik ja asjakohane osa. Liikmesriigid püüavad igati tagada, et ohvreid koheldakse menetluse ajal üksikisiku väärikust austavalt, ja tunnustavad ohvrite õigusi ja õigustatud huvisid eriti kriminaalmenetluse raames.

2. Liikmesriigid tagavad, et eriti kaitsetutele ohvritele võimaldatakse nende olukorrale kõige paremini vastav erikohtlemine.”

6 Raamotsuse artikkel 3 sätestab:

„Iga liikmesriik kaitseb ohvrite võimalust esitada menetluse ajal oma seletused ja tõendusmaterjal.

Iga liikmesriik võtab asjakohaseid meetmeid tagamaks, et tema asutused küsitlevad ohvreid ainult nii palju, kui on kriminaalmenetluse jaoks vajalik.”

7 Raamotsuse artikli 5 kohaselt:

„Iga liikmesriik võtab vajalikke meetmeid tunnistaja või menetlusosalise staatuses ohvrite suhtes määral, mis on võrreldav kostjate suhtes võetavate sama tüüpi meetmetega, selleks et vähendada võimaluste piires teabevahetusega seonduvaid probleeme, mis käsitlevad ohvrite arusaamist kõnealuse kriminaalmenetluse asjassepuutuvatest etappidest või nende sellesse kaasamist."

8 Raamotsuse artikkel 7 näeb ette:

„Vastavalt kohaldatavatele siseriiklikele normidele võimaldab iga liikmesriik menetlusosalise või tunnistaja staatuses ohvritele hüvitist kulutuste katteks, mis on seotud ohvri õiguspärase osalemisega kriminaalmenetluses."

9 Vastavalt 14. detsembril 2005 Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teabele Prantsuse Vabariigi ja Ungari Vabariigi deklaratsioonide kohta, millega aktsepteeritakse Euroopa Kohtu pädevust teha eelotsuseid Euroopa Liidu lepingu artiklis 35 osutatud õigusaktide kohta (ELT L 327, lk 19), aktsepteeris Ungari Vabariik EL artikli 35 lõike 2 alusel tehtud deklaratsiooniga Euroopa Ühenduste Kohtu pädevust teha otsuseid EL artikli 35 lõike 3 punktis a sätestatud korras.

10 Siiski ilmneb Ungari valitsuse 15. mai 2003. aasta otsusest (kormányhatározat) 2088/2003 (V. 15.), mis käsitleb Euroopa Kohtult eelotsuse taotlemise

deklaratsiooni, et „Ungari Vabariik deklareerib EL artikli 35 lõike 2 alusel, et ta aktsepteerib Euroopa Ühenduste Kohtu pädevust EL artikli 35 lõike 3 punktis b sätestatud korras".

11 14. märtsil 2008 Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teabest Leedu Vabariigi, Läti Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Ungari Vabariigi deklaratsioonide kohta, millega nad aktsepteerivad Euroopa Kohtu pädevust teha eelotsuseid Euroopa Liidu lepingu artiklis 35 osutatud õigusaktide kohta (ELT L 70, lk 23), nähtub, et Ungari Vabariik võttis tagasi varasema deklaratsiooni ja „deklareeris, et ta aktsepteerib Euroopa Ühenduste Kohtu pädevust Euroopa Liidu lepingu artikli 35 lõikes 2 ja lõike 3 punktis b sätestatud korras".

Siseriiklik õigus

12 Büntetőeljárásról szóló 1998 évi XIX. törvény (1998. aasta seadus nr XIX kriminaalmenetluse kohta) § 28 lõige 7 sätestab:

„Käesolevas seaduses kehtestatud tingimusi järgides esitab prokurör süüdistuse ja – välja arvatud erasüüdistuse või ase-erasüüdistuse korral – esindab süüdistust kohtus või otsustab anda asja lahendamiseks lepitusmenetlusse, süüdistust mitte esitada või sellest osaliselt loobuda. Prokurör võib süüdistusest loobuda või seda muuta. Ta võib menetlustoimiku läbi vaadata kohtuliku menetluse etapis ning tal on volitus esitada taotlusi kõikide menetluse raames esitatud küsimuste osas, mille kohus peab lahendama."

13 Sama seaduse § 31 lõige 1 sätestab:

„Kriminaalmenetluses ei või prokurör olla:

[…]

b) isik, kes osaleb või osales menetluses süüdistatu või kaitsjana või ohvri, erasüüdistaja, ase-erasüüdistaja, tsiviilhageja või kuriteokaebuse esitajana või nende esindajana, samuti nimetatud isikute lähedane isik,

c) isik, kes osaleb või osales menetluses tunnistaja või eksperdina või spetsialistina,

[…]”

14 Nimetatud seaduse § 51 lõike 1 kohaselt on ohver isik, kelle õigusi ja õiguspärased huvisid on kuriteoga kahjustatud või ohustatud. Sama paragrahvi lõike 2 alusel on ohvril õigus:

„a) viibida menetlustoimingute läbiviimise juures ja uurida teda puudutavaid menetlusdokumente, kui käesolevas seaduses ei sätestata teisiti,

b) esitada menetluse igas staadiumis taotlusi ja märkusi,

c) saada kohtult, prokurörilt või uurimisasutuselt igasugust teavet oma õiguste ja kohustuste kohta kriminaalmenetluses,

d) kasutada käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel kõiki õiguskaitsevahendeid.”

15 1998. aasta seaduse nr XIX § 53 lõige 1 sätestab:

„Ohver võib olla ase-erasüüdistaja seaduses ettenähtud juhtudel, kui:

a) prokurör või uurimisasutus on teinud otsuse menetluse või uurimismenetluse lõpetamise kohta,

b) prokurör on süüdistuse esitamisest osaliselt loobunud,

c) prokurör on süüdistusest loobunud,

d) prokurör ei ole uurimismenetluse lõppedes tuvastanud kuritegu, mille puhul on riiklik süüdistus põhjendatud, ega ole seetõttu süüdistust esitanud või ta on erasüüdistusmenetluses määratud uurimise lõppedes otsustanud süüdistuse esindamist mitte enese peale võtta,

e) prokuratuur on arutamise käigus süüdistusest loobunud, leides, et riiklik süüdistus ei ole selle kuriteo puhul põhjendatud."

16 Nimetatud seaduse artikkel 236 sätestab:

„Kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti, on ase-erasüüdistajal kohtumenetluses prokuröri volitused, sealhulgas volitus esitada süüdistus, millega kehtestatakse süüdistatavalt vabaduse võtmise või selle piiramisega seonduvad sunnimeetmed. Ase-erasüüdistaja ei saa taotleda süüdistatavalt vanemlike õiguste äravõtmist."

17 Sama seaduse § 343 lõige 5 sätestab:

„Ase-erasüüdistaja ei saa laiendada süüdistuse ulatust."

Faktilised asjaolud ja eelotsuse küsimus

18 Fővárosi Bírósági (Budapesti kohus) menetluses olevas kriminaalmenetluses, mille ase-erasüüdistaja Gy. Katz algatas I. R. Sósi suhtes, heidetakse viimatinimetatule ette seda, et ta on toime pannud mitu Büntető törvénykönyv'i (Ungari karistusseadustik) § 318 lõikes 1 nimetatud kelmust ja põhjustanud Gy. Katzile märkimisväärse kahju selle paragrahvi lõike 6 punkti a tähenduses. Nimetatud menetlust alustati pärast seda, kui prokuratuur oli teinud samas asjas otsuse uurimismenetlus lõpetada.

19 Ase-erasüüdistaja alustatud menetlus on Ungari kriminaalmenetluseeskirjades ette-nähtud eriline menetluse alustamise viis. Lisaks prokuröri nõudel menetluse alustamisele (*közvád* – „riiklik süüdistus") lubab Ungari õigus teatavate väikeste väärtegude ohvril süüdistust esitada ja seda esindada (*magánvád* – „erasüüdistus"). „Ase-erasüüdistus" (*pótmagánvád*), millest põhikohtuasjas jutt käib, on kolmas süüdistuse esitamise viis, mis võimaldab kuriteoohvril sekkuda, eriti juhul, kui prokurör loobub alustatud menetlusest. Erasüüdistust ja ase-erasüüdistust ei tohi segi ajada tsiviilhagi esitamisega.

20 Jätnud rahuldamata ase-erasüüdistaja esindaja taotluse, et Gy. Katz kui ohver tunnistajana kohtusse kutsutaks ja üle kuulataks, otsustas Fővárosi Bíróság muude tõendite üle ja lõpetas tõendite hindamise.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus esitatud kõnes väitis Gy. Katz, et kuna eelotsuse-taotluse esitanud kohus keeldus tunnistajana üle kuulamast ohvrit, kes on ka ase-erasüüdistaja, siis on ta eiranud õiglase kohtupidamise ja vahendite võrdsuse põhimõtteid, mis on ette nähtud 4. novembril 1950 Roomas allakirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis (edaspidi „EIÕK"). Lisaks väitis Gy. Katz, et ta on juba uurimise käigus kahju kannatanud tulenevalt sellest, et

uurimisasutus ei pidanud kinni oma kohustusest asjaolusid välja selgitada, samas kui ase-erasüüdistaja õiguslik instituut võimaldab just nimelt sellise puuduse kõrvaldada ja tänu isiklikult kohtusse ilmuva ohvri tunnistusele saaks tõe välja selgitada ja ohvril oleks võimalik nõuda kahju hüvitamist. Vastasel juhul on Gy. Katzi arvates ohver võrreldes süüdistatavaga ebasoodsamas olukorras.

22 Nimetatud kohtu hilisemal kohtuistungil, mis toimus 6. juulil 2007, alustas kohus uuesti uurimismenetlust. Ta märkis, et kuigi 1998. aasta seaduse nr XIX § 236 teeb erandi keelust, mille kohaselt ase-erasüüdistaja ei saa olla prokurör, siis sama seaduse ükski säte ei tee erandit nimetatud seaduse § 31 lõikes 1 sätestatud keelust, mille kohaselt tunnistaja ei saa olla prokurör. Fővárosi Bíróság järeldas sellest, et ase-erasüüdistajat ei saa niisuguses kriminaalmenetluses tunnistajana üle kuulata. Mis puutub erasüüdistusmenetlusse, siis on kõnealuses seaduses selgesõnaline säte, mille kohaselt erasüüdistajat võib tunnistajana üle kuulata. Isegi kui erasüüdistusmenetlus ja ase-erasüüdistusmenetlus on sarnased, ei saa igasuguse viite puudumisel ühele või teisel menetlusele kohaldada nende kahe erinevat liiki menetluse suhtes samu reegleid.

23 Fővárosi Bíróság tõdes, et Ungari seadusandja on ise tunnistanud, et ase-erasüüdistuse instituut on oluline vahend, mis võimaldab korvata ametiasutuste tegevusetust ja mittenõuetekohase menetluse puudusi. Mingit kahtlust pole ka selles, et see õiguslik instituut nõuab, et tunnustataks ohvri tegelikku võimalust saada õiguslikult siduva menetluse tulemusel kohtuotsus. Sellise tulemuse saavutamine võib olla aga raske ja käesoleval juhul isegi võimatu, kui ase-erasüüdistajana üles astuval ohvril ei ole võimalust olla tunnistajana üle kuulatud ja kui viimatinimetatu ei saa tänu iseenda tunnistusele esitada tõendusmaterjali, samas kui enamasti teab just ohver neid asjaolusid, mis on vaja kindlaks teha.

24 Siiski tuleb tunnistada, et kuna ase-erasüüdistajal on prokurörile antud volitused, siis on tal üsna ulatuslikud õigused. Arvestades tema volitusi menetlustoimingute

ettepaneku tegemiseks, on tal õigus esitada tõendusmaterjali; samuti on tal õigus esitada märkusi.

25 Fővárosi Bíróságil tekkis küsimus, mida tähendab vastavalt raamotsuse artiklites 2 ja 3 ettenähtud ohvrite „tegelik ja asjakohane" osa ning ohvrite „võimalus esitada menetluse ajal oma seletused ja tõendusmaterjal", ning ta soovib teada, kas need „hõlmavad ka siseriikliku kohtu võimalust kuriteoohver ase-erasüüdistusmenetluses tunnistajana üle kuulata".

26 Neil asjaoludel otsustas kohtuasja esimese astme kohtuna menetlev Fővárosi Bíróság menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas raamotsuse […] artikleid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et siseriiklikule kohtule tuleb tagada võimalus kuriteoohver tunnistajana üle kuulata ka kriminaalmenetluses, milles ohver asub süüdistaja asemele?"

Vastuvõetavus

27 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 10, deklareeris Ungari Vabariik 15. mai 2003. aasta valitsuse otsuses 2088/2003, et ta aktsepteerib Euroopa Kohtu pädevust otsustada EL artiklis 35 nimetatud aktide kehtivuse üle ja neid tõlgendada

selle artikli lõike 3 punktis b sätestatud korras. On kindel, et kõnealune eelotsusetaotlus esitati selle deklaratsiooniga kooskõlas, nii et Fővárosi Bíróság kuulub kohtute hulka, kes on EL artikli 35 alusel pädevad pöörduma Euroopa Kohtusse.

28 Ungari valitsus leiab, et eelotsusetaotlus on sellegipoolest vastuvõetamatu, kuna see on oletuslik. Fővárosi Bíróság väidab vääralt, et Ungari õiguse kohaselt ei ole ase-erasüüdistusmenetluses ase-erasüüdistaja tunnistajana ülekuulamine lubatud. Oma argumentatsiooni põhjenduseks viitas nimetatud valitsus eelkõige Legfelsöbb Bírósági (ülemkohus) kriminaalkolleegiumi 14. mai 2007. aasta arvamusele nr 4/2007, milles teatatakse, et „ase-erasüüdistajana üles astuva ohvri kriminaalmenetluses tunnistajana ülekuulamiseks ei ole õiguslikku takistust". Ka Gy. Katzi arvates ei ole kahtlust selles, et Ungari õigus lubab ase-erasüüdistaja tunnistajana üle kuulata.

29 Tuleb meenutada, et EL artikli 46 punkti b alusel kohaldatakse EÜ asutamislepingu sätteid, mis käsitlevad Euroopa Ühenduste Kohtu volitusi ja nende volituste kasutamist, sealhulgas EÜ artiklit 234, EL lepingu VI jaotise sätete suhtes EL artiklis 35 sätestatud tingimuste alusel. Sellest tuleneb, et EÜ artiklis 234 ettenähtud korda kohaldatakse EL artiklis 35 sätestatud Euroopa Kohtu pädevusele teha eelotsuseid, arvestades selles sättes ettenähtud tingimusi (vt eelkõige 12. augusti 2008. aasta otsus kohtuasjas C-296/08 PPU: Santesteban Goicoechea, EKL 2008, lk I-6307, punkt 36 ja viidatud kohtupraktika).

30 Sarnaselt EÜ artikliga 234 seab ka EL artikkel 35 Euroopa Kohtult eelotsuse taotlemise tingimuseks, et liikmesriigi kohus „leiab, et kõnealune küsimus on vaja lahendada, selleks et ta saaks teha otsuse", nii et EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsuse küsimuste vastuvõetavust käsitlev Euroopa Kohtu praktika on põhimõtteliselt ülekantav EL artikli 35 alusel esitatud eelotsusetaotlustele (vt eelkõige 28. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-467/05: Dell'Orto, EKL 2007, lk I-5557, punkt 39 ja viidatud kohtupraktika).

31 Eelnevast järeldub, et eeldades liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimuste asjakohasust, võib neile vastamast keelduda vaid erandjuhtudel, kui on ilmne, et neis küsimustes osutatud Euroopa Liidu õiguse sätete taotletud tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud. Kui need juhtumid välja arvata, on Euroopa Kohtu ülesanne põhimõtteliselt teha EL artikli 35 lõikes 1 nimetatud õigusaktide tõlgendamist puudutavates eelotsuse küsimustes otsus (eespool viidatud kohtuotsus Dell'Orto, punkt 40 ja viidatud kohtupraktika).

32 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 18–25, on eelotsusetaotluses esitatud põhikohtuasja peamised asjaolud ja kohaldatava siseriikliku õiguse sätted, mis on asjaga otseselt seotud, ning taotluses on selgitatud põhjuseid, miks eelotsusetaotluse esitanud kohus raamotsuse tõlgendust taotleb, ja samuti seost raamotsuse ning asjas kohaldatava siseriikliku õiguse vahel.

33 Vastupidi Ungari valitsuse väidetele ei ole põhikohtuasjas ilmne, et esitatud küsimus on oletuslik, kas või sellepärast, et on kindel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus jättis rahuldamata Gy. Katzi taotluse, et teda põhikohtuasjas vaatluse all olevas ase-erasüüdistusmenetluses tunnistajana üle kuulataks, põhjusel, et Ungari õigus ei näe sellises olukorras niisugust õigust sõnaselgelt ette.

34 Pealegi ei tõlgenda Euroopa Kohus eelotsusemenetluses siseriiklikke õigusnorme ega otsusta eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud tõlgenduse õigsuse üle (vt EÜ artikli 234 kohta eelkõige 14. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-244/06: Dynamic Medien, EKL 2008, lk I-505, punkt 19).

35 Järelikult tuleb eelotsusetaotlusele vastata.

36 Seevastu ei saa rahuldada Gy. Katzi taotlust, et Euroopa Kohus laiendaks esitatud küsimust ja uuriks lisaks, kas raamotsus nõuab Ungari õiguse kohaselt prokurörile antud teatavate eeluurimisvolituste laiendamist ka ase-erasüüdistajale.

37 Vastavalt EL artiklile 35 võivad Euroopa Kohtusse pöörduda liikmesriigi kohtud, mitte põhikohtuasja pooled. Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste määratlemine on seega üksnes liikmesriigi kohtu pädevuses ning pooled ei saa muuta nende küsimuste sisu (vt eespool viidatud kohtuotsus Santesteban Goicoechea, punkt 46).

38 Lisaks oleks Gy. Katzi esitatud küsimustele vastamine vastuolus EL artikliga 35 Euroopa Kohtule antud ülesandega ning Euroopa Kohtu kohustusega tagada liikmesriikide valitsustele ja teistele huvitatud pooltele võimalus esitada Euroopa Kohtu põhikirja artikli 23 alusel oma märkused, arvestades asjaolu, et selle viimase sätte kohaselt tuleb huvitatud pooltele teatada üksnes eelotsusetaotlustest (eespool viidatud kohtuotsus Santesteban Goicoechea, punkt 47).

Eelotsuse küsimus

39 On kindel, et Gy. Katzi olukorras olev isik on ohver raamotsuse artikli 1 punkti a tähenduses, kuna selle sätte kohaselt on ohver füüsiline isik, kes on kannatanud kahju, mille on otseselt põhjustanud tegevus või tegevusetus, mille eest liikmesriigi kriminaalõigus näeb ette karistuse.

40 Nagu raamotsuse artiklitest 5 ja 7 nähtub, peab raamotsus silmas tunnistajana või menetluspoolena üles astuva ohvri olukorda.

41 Raamotsuses ei ole ühtegi sätet, mille eesmärk on selle kohaldamisalast välja jätta olukord, kus ohver täidab kriminaalmenetluses riigiasutuse asemel süüdistaja ülesandeid, nagu põhikohtuasjas.

42 Raamotsuse põhjendusest 4 nähtub, et kuriteoohvritele tuleb pakkuda kõrgetasemelist kaitset.

43 Vastavalt raamotsuse artikli 2 lõikele 1 tagavad liikmesriigid, et ohvritel on nende kriminaalõigussüsteemis tegelik ja asjakohane osa ning et nad tunnustavad ohvrite õigusi ja õigustatud huvisid eriti kriminaalmenetluse raames.

44 Raamotsuse artikli 3 lõige 1 sätestab üldiselt, et liikmesriigid kaitsevad ohvrite võimalust esitada menetluse ajal oma seletused ja tõendusmaterjal.

45 Järelikult, kuigi ohver, kes tegutseb ase-erasüüdistajana, võib taotleda endale ohvri seisundi andmist – nagu raamotsuses ette nähtud –, on tõsi ka see, et raamotsuse artikli 3 lõige 1 ega ka selle ükski teine säte ei täpsusta kriminaalmenetlustes ohvrite suhtes kohaldatavat tõendite esitamise korda.

46 Seega tuleb tõdeda, et raamotsus, mis kehtestab liikmesriikidele ühelt poolt kohustuse tagada ohvritele kõrgetasemeline kaitse ning tegelik ja asjakohane osa nende kriminaalõigussüsteemis ning teiselt poolt kohustuse tunnustada ohvrite õigusi ja õigustatud huvisid ning võimaldada neil esitada oma seletused ja tõendusmaterjal, jätab siseriiklikele asutustele laia kaalutlusõiguse seoses nende eesmärkide rakendamise konkreetsete üksikasjadega.

47 Selleks et vältida raamotsuse artikli 3 lõike 1 ilmajätmist suurest osast selle kasulikust mõjust ja artikli 2 lõikes 1 ettenähtud kohustuste eiramist, nõuavad need sätted igal juhul, et ohver saaks kriminaalmenetluses tunnistusi anda ja et seda tunnistust saaks tõendusmaterjalina arvesse võtta.

48 Tuleb lisada, et raamotsust tuleb tõlgendada, järgides põhiõigusi, mille hulgast tuleb eelkõige esile tõsta õigust õiglasele menetlusele, nagu see on sätestatud EIÕK artiklis 6 (vt eelkõige 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-105/03: Pupino, EKL 2005, lk I-5285, punkt 59).

49 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on eriti veenduda, et kriminaalmenetluses tõendite kogumine tervikuna ei kahjustaks õiglast kohtupidamist EIÕK artikli 6 mõttes, nagu Euroopa Inimõiguste Kohus on seda tõlgendanud (vt eelkõige 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-276/01: Steffensen, EKL 2003, lk I-3735, punkt 76, ja eespool viidatud kohtuotsus Pupino, punkt 60).

50 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et raamotsuse artikleid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et need ei kohusta siseriiklikku kohut võimaldama kuriteoohvril olla tunnistajana üle kuulatud niisuguses ase-erasüüdistusmenetluses, nagu on vaatluse all

põhikohtuasjas. Sellise võimaluse puudumisel peab ohvril siiski olema lubatud anda tunnistusi, mida saab tõendusmaterjalina arvesse võtta.

Kohtukulud

51 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsuse 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses artikleid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et need ei kohusta siseriiklikku kohut võimaldama kuriteoohvril olla tunnistajana üle kuulatud niisuguses ase-erasüüdistusmenetluses, nagu on vaatluse all põhikohtuasjas. Sellise võimaluse puudumisel peab ohvril siiski olema lubatud anda tunnistusi, mida saab tõendusmaterjalina arvesse võtta.

Allkirjad